

Dkt. Jim Spiegel, Falsafa ya Dini, Kipindi cha 5, Hoja za Theistic, Sehemu ya 4, Uhalalishaji wa Kivitendo wa Imani ya Theistic

© 2024 Jim Spiegel na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. James Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Falsafa ya Dini. Huu ni kipindi cha 5, Hoja za Theistic, Sehemu ya 4, Uhalalishaji wa Kivitendo wa Imani ya Theistic.

Sawa, hadi sasa, tumeangalia hoja kadhaa kwa Mungu ambazo zinategemea ushahidi, iwe tunazungumzia ushahidi wa majaribio au, katika kesi ya hoja ya ontolojia, aina ya ushahidi wa awali au ushahidi wa dhana kwa Mungu.

Kuna aina nyingine ya hoja za imani ya Mungu, ambazo ni za vitendo au za busara zaidi, ambazo zinasema kwamba hali yoyote ile kuhusu ushahidi wa kumtetea na kumpinga Mungu, ni jambo la busara au la busara kumwamini Mungu na kuishi maisha yako kwa msingi wa imani hiyo. Kwa hivyo, tutaangalia baadhi ya uhalalishaji huu wa vitendo wa imani ya Mungu. Kwa hivyo, hebu tuanze kwa kuzingatia dai lililotolewa na mwanafalsafa wa mwishoni mwa karne ya 19 anayeitwa William Clifford.

Alidai kwamba kama vile tunavyokuwa na majukumu ya kimaadili katika suala la mwenendo wetu, tuna majukumu ya kimaadili kuhusiana na imani zetu. Na kwa hivyo, alipendekeza mwongozo wa msingi wa kufikiria ni aina gani za imani zenye mantiki na zenye uwajibikaji wa kimaadili. Kwa hivyo, aliwasilisha kanuni hii, ambayo imejulikana kama Kanuni ya Clifford, kwamba daima ni makosa kila mahali na kwamba mtu yeyote anapaswa kuamini chochote bila ushahidi wa kutosha.

Huo ni wajibu na jukumu la msingi ambalo mimi na wewe kama viumbe wenye akili timamu tunalo, kulingana na William Clifford, kuamini tu mambo tunayoamini kulingana na ushahidi wa kutosha. Kwa hivyo, je, kanuni hii ni sahihi? Sasa, mwanzoni, inaonekana kuwa kanuni yenye mantiki kabisa na kitu ambacho sote tunapaswa kujitahidi kukifuata. Ndiyo, ni nani asiyetaka imani zake zitegemee ushahidi mzuri? Na labda hiyo inapaswa kuwa kiwango cha imani zetu zote.

Sasa, wakosoaji wengi wa kidini, ikiwa ni pamoja na Clifford, walidhani kwamba tukithibitisha kwamba hii ni kanuni ya msingi ya imani yenye mantiki, lazima uwe na ushahidi wa kutosha kwa imani zako zote, na hilo litaleta matatizo kwa muumini wa kidini. Kwa hivyo, yeye na wakosoaji wengine wengi wa kidini walitegemea ukosoaji wao wa uungu juu ya kanuni hii na kusisitiza kwamba imani katika Mungu daima haina mantiki kwa sababu kila mara hakuna ushahidi wa kutosha wa kumwamini

Mungu. Hata hivyo, wasomi kadhaa wamepinga Kanuni ya Clifford kwa msingi kwamba kwa kweli inajikana yenyewe.

Na kwa maana hii, je, kuna ushahidi wa kutosha kuamini Kanuni ya Clifford? Ni ushahidi wa aina gani mtu anaweza kutoa kwa Kanuni ya Clifford? Je, kuna ushahidi wa kutosha kuamini kwamba mtu anapaswa kuamini tu kwa msingi wa ushahidi wa kutosha kila wakati? Kwa hivyo, kejeli ni kwamba labda Kanuni ya Clifford haitoshi hata kukidhi mahitaji yake yenyewe. Na nadhani kuna kitu katika pingamizi hilo. Wengine wamejaribu kuonyesha kwamba imani ya kidini inaweza kuwa ya busara ; haswa, imani ya kidini inaweza kuwa ya busara kwa sababu zisizo za ushahidi au za vitendo.

Na wawili kati ya wanafikra hao ni Blaise Pascal na William James. Na tutamzungumzia Pascal kwanza. Alikuwa mtaalamu wa hisabati aliyeishi katika karne ya 17 ambaye alikufa akiwa mdogo sana alipokuwa katika mchakato wa kuandaa kile ambacho kingekuwa ni mkusanyiko mkubwa wa maombi ya msamaha.

Alikuwa amekusanya mamia ya kurasa za maelezo, uchunguzi wa kuvutia sana na wenye ufahamu ambao alikuwa akiutoa kuhusu kila aina ya vipengele vya asili ya mwanadamu kwa ujumla, pamoja na imani ya kidini. Alipokufa, karatasi na maelezo hayo yalikusanywa, na yaliitwa Mawazo, Mapigo ya Pascal. Katika Mapigo yake, wakati mmoja, anaendeleza kile ambacho kimejulikana kama hoja ya dau kwa imani katika Mungu.

Kwa hivyo, anaanza kwa kubainisha kwamba inaweza kuonekana, unajua, kwa mtu kwamba ushahidi wa Mungu si wa kweli kwa vyovyote vile, sivyo? Ikiwa ni wa kutokuamua, ikiwa si wa kweli, tuseme ikiwa inaonekana kama kuna uwezekano wa 50% kwamba kuna Mungu, kuna ushahidi fulani, lakini pia kuna ushahidi fulani dhidi ya Mungu, sivyo? Una hoja hizi ambazo tumezungumzia; hoja za ulimwengu, za kiteolojia, na za kiontolojia zinaweza kutoa ushahidi fulani kwa Mungu. Na una tatizo la uovu, tatizo la usiri wa kimungu, mambo ambayo hatuwezi kuelezea ambayo yanaonekana kutoa ushahidi unaopingana. Vipi ikiwa hatuwezi kuhitimisha kwa vyovyote vile kama Mungu yupo? Tufanye nini? Katika hali hiyo, Pascal anasema, unahitaji kuweka dau, sivyo? Unahitaji kuweka dau lako.

Je, utaweka dau lako kwa farasi wa Mungu au farasi asiye Mungu? Naam, mmoja wa hao atashinda mwishowe. Ama kuna Mungu, au hayupo. Kulingana na Pascal, hatua ya busara, hatua ya busara au ya vitendo, ni wazi ni kumchezea Mungu.

Sasa, kwa kuwa Mungu yupo au Mungu hayupo, na tunaweza kuamini kwamba yupo au hayupo, tuna uwezekano nne hapa ninaouwakilisha kwa meza hapa. Tunaweza kuamini kwamba Mungu yupo na anaweza kuwa sahihi au si sahihi. Ukiamini kwamba Mungu yupo na labda anaishi ipasavyo, anaonekana kuchukua hilo kirahisi,

kwamba ukiamini au kujitolea kikamilifu kwa imani hii, basi utaishi kwa njia inayomheshimu Mungu, kadiri unavyoweza kuelewa maana yake.

Ukiamini kwamba Mungu yupo na Mungu yupo, basi kitakachofuata kwako katika maisha yajayo ni uzima wa milele wa furaha mbinguni, furaha isiyo na kikomo. Hiyo ndiyo matokeo. Hiyo ndiyo matokeo, hali njema ya wale wanaoamini na wako sahihi kuhusu kuwepo kwa Mungu.

Au unaweza kuamini kwamba Mungu yupo, na ikawa umekosea. Matokeo yake ni nini ikiwa Mungu hayupo? Naam, mwishowe, unapokufa, fahamu zako huisha. Huko tena katika uhai.

Unatoweka, na maisha yako yamekwisha kabisa. Matokeo yake ni nini basi, ukizingatia mambo yote? Kweli, umepitia usumbufu mdogo. Umeishi maisha yako kwa njia inayolenga kumheshimu Mungu.

Umepinga vishawishi fulani. Umeepuka, unajua, tuseme, mtindo wa maisha ya uasherati. Umeepuka kujihusisha, tuseme, dawa za kulevya kali au kujiingiza katika raha fulani kupita kiasi, ikiwa ni pamoja na nyakati ambazo labda ulitaka.

Na kwa hivyo umekuwa na usumbufu, lakini kwa upole tu. Tupuuze ukweli kwamba unaweza kupata faida nyingi za kiafya kutokana na kuishi na kiasi fulani cha kujidhibiti ambacho usingeishi nacho vinginevyo. Kwa hivyo, tukubali kwamba kuna usumbufu mdogo unaoambatana na kumwamini Mungu, na hiyo ni hasara kubwa kwa muumini wa kidini ambaye anageuka kuwa amekosea.

Sasa hebu tuangalie matokeo, matokeo mawili yanayowezekana ikiwa tutafuata imani ya kutokuwepo kwa Mungu na kutoamini uwepo wa Mungu. Tukikosea katika hali hiyo, matokeo yake ni nini? Naam, tunapata huzuni isiyo na kikomo. Tunaishia katika maisha ya baada ya kifo, na kwa kuwa tulimpuuza Mungu, tunatua kuzimu na chochote kinachohusika.

Inaendelea bila kujua ni kwa muda gani, labda milele, hata kama ni muda mrefu sana. Ni aina mbaya na mbaya ya hasara na huzuni kubwa. Lakini ikiwa hatuamini kwamba Mungu yupo na tunageuka kuwa sahihi, tumepata nini? Furaha kidogo tu ya ziada.

Tena, baadhi ya hayo yanaweza kuwa na madhara, lakini hebu tukubaliane kwa hoja kwamba kulikuwa na angalau faida kidogo ambayo ungeweza kupata kwa kuwa mkanamungu na kuwa sahihi kuhusu hilo. Kwa hivyo, unachoishia kulinganisha chaguzi hizi mbili, kuwa mkanamungu au kuwa mkanamungu na kuishi ipasavyo katika kila kisa, ni kwamba ikiwa wewe ni mkanamungu, una faida isiyo na kikomo na hasara kidogo tu, unajua, ikiwa uko sahihi au umekosea, mtawalia. Kama

mkanamungu, kuwa sahihi au umekosea kunamaanisha furaha kidogo tu ya ziada ikiwa uko sahihi lakini hasara isiyo na kikomo au kali ikiwa umekosea.

Kwa hivyo, ni sawa na mtu anayeenda kwenye uwanja wa mbio za farasi na kuweka dau kwenye mbio za farasi wawili, na mmoja wao anapata nafasi ya milioni moja, na unaweza kushinda dola milioni mbili kwa kuweka dau la dola mbili kwa farasi huyo, farasi mungu. Ikiwa atapatikana kama mshindi, utapoteza dola mbili tu ikiwa farasi huyo atapoteza. Farasi mwingine, lazima uweke dau la dola milioni moja ili kushinda dola mbili.

Huyo ndiye farasi wa kutokuamini Mungu. Kwa hivyo, ni farasi gani kati ya hao wawili utakayemtegemea ikiwa, unajua, wanaonekana kuwa na uwezekano sawa wa kushinda? Ungekuwa mjinga kuweka dau kwenye farasi wa kutokuamini Mungu. Lazima uweke dau kwenye farasi wa mungu.

Unaweza kupata mamilioni ya dola kwa kuweka dau la dola chache tu. Kwa hivyo, hiyo ndiyo mantiki ya msingi hapa kuhusu dau, kulingana na Pascal. Ni busara kwa busara.

Ni jambo la busara kivitendo kuweka dau kwa Mungu na kumwamini na kumfuata Mungu kadri uwezavyo katika maisha haya, kutokana na faida husika. Sasa, kuna wanafalsafa kadhaa, William Lycan na, nadhani, Arthur Schlesinger, ambao waliandika makala yapata miaka 25 iliyopita inayoitwa *You Bet Your Life, Pascal's Dager Defended* na wanazingatia pingamizi na majibu kadhaa kwa hayo kwa njia ambayo nadhani ni ya manufaa na yenye ufahamu. Pingamizi hizi ni malalamiko ya kawaida kuhusu dau la Pascal.

Mojawapo ni kwamba imani zangu haziko chini ya udhibiti wangu. Siwezi kuamua tu kuamini kitu. Kama ningekuambia ningekupa dola milioni moja, kama ungeweza kuamini sasa hivi kwamba sinyooshi mkono, ingawa una motisha ya dola milioni moja kuamini vinginevyo, huwezi kujifanya tu usiamini kwamba ninanyoosha mkono wakati ninafanya hivyo na unaona hilo.

Kwa hivyo, huna udhibiti juu ya imani hiyo. Inajiunda ndani yako kama vitu vingine vingi tunavyoamini. Tunajikuta tukiamini bila kujali mapenzi yetu.

Wakati mwingine tunasema, vema, ningependa kuamini hilo, lakini siwezi kwa sababu ushahidi unapinga. Na hiyo ni kama kukiri ukweli kwamba imani zetu haziko chini ya udhibiti wetu. Na je, Pascal haatuombi kudhibiti imani zetu kwa njia fulani? Na je, hilo haliwezekani? Kwa hivyo, hilo halina mantiki.

Naam, Lycan na Schlesinger wanasema kwamba hatimaye, imani zetu, angalau, ni nyingi kati ya imani zetu, na Pascal na wengine na Lycan na Schlesinger wangesema kwamba hata imani katika Mungu ni kitu ambacho kiko chini ya udhibiti wetu.

Tunaweza kutumia kile wanachokiita tiba ya tabia, kama William James alivyopendekeza. Hii ni kama ufupisho, lakini wakati mmoja, James, akimaanisha imani ya kidini, alisema, nenda kanisani, nenda kwenye misa, sali, soma maandiko, na tazama, imani ya dhati itakuja na kukufanya ushangae.

Hatimaye, utaamini. Kwa hivyo, ingawa siwezi kubadilisha imani yangu haswa hivi sasa, sema kwamba mtu aliyeketi karibu nami amevaa shati la kijani. Siwezi kubadilisha hilo tu.

Baada ya muda, naweza kubadilisha mwelekeo fulani kuhusu imani za kila aina. Kwa hivyo, tuseme nikikuambia kwamba mwaka mmoja kuanzia sasa, nitatoa \$50,000 kwa mtu yeyote ninayemjua ambaye ni mpenzi wa muziki wa jazz aliyejitolea sana. Tuseme hupendi jazz.

Unapenda zaidi muziki wa roki wa kitamaduni au muziki wa country. Haupendi jazba, lakini kama ungesikia ofa hiyo, nitampa mtu yeyote \$50,000 ikiwa mwaka ujao wakati huu, anaweza kusema kwa uaminifu kwamba anapenda jazba kweli na kwamba anapenda jazba. Unaweza kufanya nini kwa busara? Labda nenda nje na uanze kununua Dave Brubeck, John Coltrane na Miles Davis na aina zote za muziki mzuri wa jazba na anza kusikiliza na kujifunza kuhusu jazba, kusoma vitabu kuhusu jazba, kusikiliza aina zote za muziki wa jazba wa kitamaduni, na kukuza ladha yake kiasi kwamba mwaka mmoja kuanzia sasa, unaweza kusema kwa uaminifu, ndio, napenda jazba kweli.

Mwanzoni, sikuwa napenda sana muziki huo, lakini kadiri nilivyojifunza zaidi kuuhusu, ndivyo nilivyosikiliza zaidi, jambo ambalo lilinipa ladha halisi, na sasa naweza kusema kwa uaminifu kwamba napenda muziki wa jazz. Nitachukua hundi ya \$50,000 sasa, tafadhali. Hiyo ingekuwa aina ya tiba ya tabia ambayo ingekuwa sawa na aina ya kitu ambacho Lycan na Schlesinger walipendekeza.

Anza kwenda kanisani, soma maandiko, anza kumwomba Mungu ambaye huenda yupo, hata kama huna uhakika, na uone kama imani ya kweli haianzi kuunda. Kwa hivyo, kwa njia hiyo, imani zako kuhusu Mungu zinaweza kuwa chini ya udhibiti wako kwa njia isiyo ya moja kwa moja, hata kama si kitu ambacho unaweza kubadilisha mara moja. Pingamizi jingine ni kwamba dau ni la kijinga na la mamluki, kwamba Mungu hangemlipa mtu siku ya Hukumu ikiwa imani na kujitolea kwake kungekuwa msingi wa dau tupu na aina ya hamu ya mamluki ya kuwa na uhai wa milele wenye kupendeza badala ya upendo wa kweli kwa Mungu.

Lycan na Schlesinger wanashughulikia hili kwa njia inayofanana na jinsi walivyoshughulikia pingamizi la mwisho, kwamba tunaweza kukua na kuwa kitu cha dhati zaidi kuliko kile kilichokuwa tabia yetu ya awali linapokuja suala la imani. Hatimaye, wanasema, utaacha ubembelezi wako, angalau iwezekanavyo, na kuwa mwamini mwaminifu zaidi hadi kufikia hatua ambapo si tu kuhusu kupata malipo

hayo ya milele. Unampenda Mungu kwa dhati na unamshukuru Mungu kwa sababu sasa unaamini kwa dhati kwamba yuko pale na kwamba amekupa uzima ulio nao na baraka za kila aina.

Kwa hivyo ndivyo walivyoshughulikia pingamizi hilo. Pingamizi jingine ni kwamba jinsi Pascal anavyoelezea hili kwa kuzingatia uwezekano wa 50%, au hilo lina uwezekano sawa, si kwamba Mungu yupo, kwamba hilo halionyeshi hali halisi. Ushahidi si kweli, unajua, si uwezekano sawa.

Kuna uwezekano mkubwa kwamba hakuna Mungu. Kwa kweli, wengi wangesema kuna uwezekano mkubwa kwamba ukanaji Mungu ni kweli. Labda ni uwezekano wa 10 au 15% tu kwamba ukanaji Mungu ni kweli, kulingana na baadhi ya wakosoaji.

Hilo linaathirije hoja hii? Lycan na Schlesinger wanasema kwamba haibadilishi mambo kwa sababu tunazungumzia kuhusu malipo yasiyo na kikomo hapa. Kwa hivyo tena, fikiria kuhusu mbio za farasi wawili. Labda farasi mmoja anakimbia kwa odds 10 hadi 1.

Au ngoja nibadilishe hilo. Labda farasi mmoja ana kasi zaidi kuliko farasi mwingine. Hata kama ndivyo ilivyo, labda farasi asiyeamini Mungu ni mtu wa kawaida au, katika hali hii, farasi wa kawaida kwa upande wa ujuzi au kasi.

Labda farasi mkimbiaji si mzuri kama farasi asiyeamini Mungu. Bado ungetaka kuweka dau kwa farasi wa Mungu kwa sababu malipo yatakuwa dola milioni moja. Kwa hivyo hata kama ni farasi anayekaidi, na hiyo, katika kesi hii, ingekuwa, kwa namna fulani, ikizingatia ushahidi mdogo upande wa imani ya Mungu, bado ungeweka dau kwa hilo kwa sababu malipo, ikiwa farasi huyo atashinda, ni makubwa zaidi.

Na kisha kuna pingamizi la miungu mingi. Kuna miungu mingi isiyohesabika inayowezekana. Tunajuaje ni mungu gani anayewezekana zaidi kuliko maelfu ya wengine? Kwa hivyo una dini hizi zote tofauti za ulimwengu, dini kuu 10 au 12 za ulimwengu, na kisha aina zote za madhehebu madogo.

Ni ipi tunayoiunga mkono au kuanza kuijitolea kulingana na mila ya kidini tunayotaka kuifuata? Lycan na Schlesinger wanapendekeza kwamba tuzingatie mambo kadhaa hapa. Kwa hakika tunaweza kuangalia mambo ya kimantiki, hasa ya kihistoria, ambayo yanaweza kuondoa baadhi ya mila za kidini ambazo, unajua, hazina heshima au ambazo mungu wake hana uwezekano mkubwa wa kuwa halisi. Kwa hivyo hilo linaweza kupunguza chaguzi zetu kubwa hadi mila chache tu kuu za kidini.

Pia, wanapendekeza kuangalia maelezo ya malipo husika. Kulingana na baadhi ya mila za kidini, maisha ya baada ya kifo si lazima yawe ya kutamanika, kama vile katika angalau aina fulani za Ubuddha.

Pia tunapaswa kuzingatia uvumilivu. Mila fulani ya kidini ni ya ujumuishaji au ya wingi, kama vile Uhindu, ambayo ina uvumilivu mkubwa katika suala la ahadi za imani za kufuata dini. Ilhali mila zingine za kidini kama vile Uislamu na Ukristo hazivumilii zaidi katika suala la nani ataingia mbinguni, unajua, kulingana na imani wanazoshikilia.

Kwa hivyo hizo ndizo ambazo tungehitaji kuzingatia kwa makini zaidi na kuzichukulia kwa uzito zaidi. Kwa hivyo, tunaweza kuzipunguza hadi aina kadhaa kuu za uungu. Lakini kwa vyovyote vile, hadi idadi ndogo ya mila za kidini na kisha kufanya uchaguzi wetu hapo.

Au labda fanya chaguo hilo kwa kuzingatia mahali tunapojikuta kitamaduni au mila ya kidini ambayo tumekulia. Kwa hivyo hata hivyo, fikiria, itaunda aina ya dau lenyewe, ni ipi kati ya mila za atheism unayochagua. Unajua, miongoni mwa zile ambazo hazivumilii imani potofu zaidi.

Kwa hivyo hiyo ndiyo dau la Pascal, na kuna hoja kadhaa za kuiunga mkono na kuipinga, kama ilivyofikiriwa na Lycan na Schlesinger. Tukiendelea na kile kinachoitwa nia ya kuamini, kama William James anavyoiita. Huu ni mtazamo wa kuvutia kwa swali la uhalisia wa imani ya kidini.

William James aliishi zaidi mwishoni mwa karne ya 19. Kwa kweli alifunzwa kama daktari na akaendelea kuwa msomi anayeongoza katika kile tunachokiita uwanja wa saikolojia. Aliandika juzuu mbili, Kanuni za Maadili, ambazo zilikuwa maandishi sanifu katika saikolojia kwa miongo kadhaa.

Na kadri taaluma yake ya kitaaluma ilivyoendelea, alizidi kupendezwa na masomo ya kidini. Na hatimaye alitoa Mihadhara ya Gifford, nadhani kuhusu 1900 au 1901, kuhusu aina mbalimbali za uzoefu wa kidini, ambazo zilikusanywa katika kitabu chenye jina hilo. Na ni kitabu bora zaidi, cha kuvutia na cha kuvutia ambacho nimewahi kusoma kuhusu uzoefu wa kidini.

Ni kiwango katika uwanja huo. Lakini alizidi kuwa na uelewa wa imani za kidini, ingawa mwanzoni alikuwa mtetezi mkali wa sheria. Alizidi kuwa na uelewa wa imani za kidini.

Kazi aliyoifanya katika kuandaa mihadhara hii kwa ajili ya Mihadhara yake ya Gifford ilikuwa muhimu kwake katika kukuza huruma zaidi kwa imani ya kidini. Lakini katika insha, aliyoandika hapo awali inayoitwa Mapenzi ya Kuamini, anazungumzia ukweli kwamba si akili tu inayohusika katika aina ya mapitio ya ushahidi linapokuja suala la uundaji wa imani. Hata si kweli kwamba inapaswa kuwa akili pekee.

Mapenzi yanahusika na yanapaswa kuhusika katika visa vingi kulingana na kile tunachoamini. Kwa hivyo, anatoa tofauti kadhaa kuhusu asili ya chaguzi tunazofanya. Anasema chaguo linaweza kuwa hai au la kufa.

Unaweza kutofautisha kati ya chaguo zilizo hai na zisizo hai, kulingana na kama seti fulani ya chaguo ina mvuto wa kihisia kwa mteule. Chaguo linaweza kulazimishwa au kuepukika. Hapa, anazungumzia kama chaguo linaweza kuepukwa au kuepukwa kwa kutochagua kabisa.

Mtu anauliza kama ungependa keki au pai kwa ajili ya kitindamlo. Sitaki kitindamlo. Kwa hivyo hiyo si chaguo la kulazimishwa. Ni chaguo linaloweza kuepukwa.

Chaguo zinaweza kuwa muhimu au zisizo na maana, na hilo linahusiana na kama chaguo fulani ni muhimu. Ni chaguo muhimu sana kwa wengi wetu na kama tutanunua nyumba au la. Hata hivyo, si chaguo muhimu sana kuhusu rangi tutakayopakua chumba chetu cha kulala katika nyumba tunayonunua.

Kwa hivyo sasa, hebu tuulize kuhusu dhana ya kidini au imani katika Mungu. Hilo ni chaguo la aina gani? Dhana ya kidini inatupatia chaguzi za aina gani? Naam, linapokuja suala la imani katika Mungu, hakika ina mvuto wa kihisia. Inatuhusu sote ikiwa Mungu yupo au la.

Ni muhimu sana unapofikiria kuhusu matokeo ya kama Mungu yupo katika kila moja ya maisha yetu. Hilo ni muhimu sana. Hilo si jambo dogo.

Na tatu, ni chaguo la kulazimishwa. Uamuzi wa kulazimishwa au chaguo la kutofanya uamuzi kuhusu Mungu, kwa namna fulani, ni kufanya uamuzi. Kuahirisha swali hilo kimsingi ni kubaki katika nafasi ya ugnostiki au labda ukanaji Mungu.

Kuwa na shaka ni kubaki kinyume na imani ya kidini. Kwa hivyo, dhana ya kidini ni kwamba ni hai, inalazimishwa, na ni muhimu sana. Lakini tufanye nini ikiwa ushahidi unaonekana kutokuwa na uamuzi? Vipi ikiwa ushahidi hautuongoi moja kwa moja katika mwelekeo mmoja au mwingine? Ama kuelekea au mbali na kujitolea kwa kidini.

Tunafanya nini? Hapo, Yakobo anasema kwamba asili yetu ya shauku si tu kwamba kisheria inaweza lakini lazima iamue chaguo kati ya mapendekezo wakati wowote ni chaguo la kweli ambalo kwa asili yake haliwezi kuamuliwa kwa misingi ya kiakili. Kwa hivyo, asili yetu ya shauku inaweza na hata lazima iamue. Na hiyo inafaa, kulingana na James, linapokuja suala la chaguzi kama vile dhana ya kidini ambayo ni hai, ya kulazimishwa, na muhimu.

Baadhi wanapinga, lakini je, hatupaswi kukubali ukweli ule tu unaoungwa mkono na sababu? Na hilo lingekuwa pingamizi ambalo William Clifford na wengine kama hao

wangempinga William James hapa. Ni pingamizi pekee linalopaswa kutolewa kwa ukweli unaoungwa mkono na ushahidi. Mtu anapaswa kuamini tu mambo yale yanayoungwa mkono na ushahidi wa kutosha.

Kanuni ya Clifford tuliyoizungumzia. Jibu la James hapa ni kwamba kanuni ya kufikiri ingenizuia kabisa kutambua aina fulani za ukweli. Kama kweli hizo zingekuwa kweli, kungekuwa na sheria isiyo na mantiki. Ikiwa tunazungumzia kuhusu kutafuta ukweli, basi miongozo yetu ya kutafuta ukweli haiwezi kuwa hivi kwamba tukifuata miongozo hiyo, tungekuwa tumepofushwa na ukweli fulani.

Kwa hivyo ndivyo anavyozungumzia hapa. Na kwamba kwa sababu kuna ukweli fulani tulionao kwa sababu ya asili yetu kama wanadamu na uwezo wetu mdogo, hatutakuwa nao, hata kama hizo ni kweli halisi, hatutakuwa na ushahidi wa kutosha kuziamini. Kisha, hiyo inaonyesha kwamba ni lazima iwe sawa katika baadhi ya matukio kuamini bila ushahidi wa kutosha.

Kwa hivyo hiyo ndiyo hoja ya Yakobo hapo. Jambo kuu hapa ni kwamba imani haiwezi kuepukika. Iwe imani hiyo ni ya kidini au la, kuna aina zote za mambo tunayoamini kwa njia ya msingi, kama vile ahadi za imani, na hakuna ushahidi kamili kwa ajili yake.

Hakuna ushahidi wa kutosha kwetu kuhitimisha kwamba kila athari ina chanzo. Hii ni imani ya msingi katika sheria ya usababishi. Mwanafalsafa wa karne ya 18 David Hume alionyesha kwa uhakika kwamba hatuwezi kuthibitisha au kuwa na ushahidi wa kutosha kuamini kwamba kila athari lazima ihusiane na chanzo chake.

Hitimisho la Hume ni kwamba tunaamini katika usababishi, katika uhusiano muhimu kati ya sababu na athari, au chochote tunachoamini kuhusu usababishi, kwa msingi wa imani ya wanyama, si kwa msingi wa ushahidi kamili. Pia alitoa hoja hiyo kuhusu imani katika usawa wa asili, kwamba jua litachomoza kesho. Sote tunaamini kwamba jua litachomoza kesho, kwamba hata kutakuwa na kesho.

Sote tunaamini hili, lakini hatuna ushahidi kamili wa hilo. Wala hatuna ushahidi kamili wa imani kwamba mtu yuko macho sasa hivi na haoti ndoto. Unajuaje kwamba ulimwengu wa nje upo kweli, kwamba hisia zako kwa ujumla zinaaminika katika kukuambia kwamba kuna ulimwengu wa nje na kwamba uko macho sasa hivi? Hizo ni makala za imani.

Tunachukulia kirahisi kwamba wakati wowote, tuko macho, kwamba tuko macho, na kwamba hatuoni ndoto iliyo wazi sana. Baadhi ya watu husema, naweza kuona tofauti kwa sababu hii ni wazi zaidi na dhahiri zaidi. Naam, ndivyo ndoto mbaya uliyokuwa nayo jana usiku ilivyokuwa, na uliamka kwa jasho baridi kwa sababu ulikuwa na hofu sana kwa sababu ulikuwa unaota kwamba mvamizi fulani alikuwa ameingia ndani ya nyumba na alikuwa akikutishia wewe na familia yako.

Ulifarijika sana kwamba ilikuwa ndoto. Katika muktadha wa ndoto hiyo, ulikuwa na uhakika kabisa kwamba ilikuwa kweli. Usingegopa sana.

Kwa hivyo hiyo ni makala ya imani pia. Hata imani yetu ni kwamba watu wengine wana akili, mawazo na hisia zao wenyewe, kama sisi tunavyo. Unaamini kwamba watu wengine wana mawazo na hisia kama wewe wakati hujawahi kuwa ndani ya akili zao.

Hujawahi kupitia kile wanachopitia, ukidhani wana uzoefu wao binafsi. Tukidhani sisi wengine si sisi sote tunaajiendesha wenyewe ambao tumepangiwa kukujibu kwa njia fulani. Mawazo na hisia pekee ambazo umewahi kupitia moja kwa moja ni zako mwenyewe.

Linapokuja suala la mawazo na hisia za watu wengine, unadhani kwamba ni halisi. Labda unasema, nina aina ya msingi wa kuamini hilo kwa sababu mawazo na hisia zangu zinahusishwa na tabia zangu kwa njia inayoonyesha kwamba watu wengine wana mawazo na hisia zao kwa sababu wana tabia zinazofanana. Lakini hapo unahoji kutoka kesi moja hadi kesi bilioni nane , na hiyo ni hoja mbaya sana ya kushawishi.

Na bado hoja ya mlinganisho kwa akili zingine inaonekana kuwa yenye nguvu zaidi inayopatikana, ingawa ni mbaya. Kwa hivyo, ni kama mlio katika uwanja wa falsafa ambao hakuna mtu amethibitisha kwa hakika. Hakuna mtu ambaye ameweza kuonyesha kwa hakika kwamba kuna akili zingine isipokuwa za mtu mwenyewe. Ni msingi wa imani.

Hilo ndilo jambo kuu hapa, ambalo ni kwamba una ahadi hizi zote nzito za imani. Iwe una imani yoyote ya kidini au la, ikiwa wewe ni mkanamungu sugu ambaye anasema, hapana, naamini tu kwa msingi wa uzoefu wa hisia, siamini kwamba kuna Mungu au kitu chochote kisicho cha kawaida, mimi si mtu wa imani. Ukweli ni kwamba wewe ni mtu wa imani kwa sababu unaamini kwa imani kwamba athari zina sababu, kwamba asili ni sawa, kwamba jua litachomoza kesho, sheria za asili zitaendelea kushikilia wakati ujao kama zilivyokuwa hapo awali, kwamba hisia zako kwa ujumla zinaaminika, kwamba uko macho sasa na huota, na kwamba watu wengine wana akili.

Hizo zote ni ahadi za imani. Kwa hivyo, huwezi kuepuka imani. Na nadhani hiyo ni moja ya mambo ambayo William James alikuza katika utambuzi huu kwamba kama vile mwanzoni alitaka kuwa aina ya mtetezi mgumu wa empiric, hapana, huwezi kuepuka ahadi za imani kuamini mambo ambayo hatuwezi kuthibitisha kisayansi au vinginevyo.

Inaonekana imani ni sehemu ya msingi tu ya hali ya mwanadamu, na sisi ni viumbe ambao tunapaswa kuwa na ahadi za imani. Hata ili tu uweze kuishi vizuri duniani,

lazima uwe mtu wa imani. Kwa nini usifikirie kwa uzito imani katika Mungu kama ahadi nyingine ya imani ambayo mtu anaweza kufanya ambayo ina faida nyingi za vitendo?

Kwa hivyo huo ndio mjadala wetu kuhusu uhalalishaji wa kivitendo wa imani.

Huyu ni Dkt. James Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Falsafa ya Dini. Huu ni kipindi cha 5, Hoja za Kitheisti, Sehemu ya 4, Uhalalishaji wa Kivitendo wa Imani ya Kitheisti.